

درس گفتارهای پیشین کارنامه

بایگانی سال‌های تحصیلی ۱۴۰۳-۱۳۹۹

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

تاریخ هنر و امر جنسی

پس از مقاومت: مروری بر هنر جنبش‌های فمینیستی و کوپیر فرانسه پس از جنگ جهانی دوم تا پایان سده بیستم

سام مهتشم | تابستان ۱۴۰۳

قانون‌های برابری خواه، جنبش‌ها، کنش‌ها، اعتراض‌ها و دادخواست‌های بی‌شماری در جهان هستند که می‌خواهند برابری جنسی را جا اندازند، و بیشتر این کوشش‌ها پس از دوره‌ی جنگ جهانی دوم آغاز شده‌اند. از این رو، برای بررسی جنبش‌های فمینیستی و کوپیر در نیمه‌ی دوم سده‌ی بیستم، مورد پژوهشی فرانسه پس از جنگ جهانی دوم تا سال‌های پایانی ۱۹۹۰ میلادی انتخاب شده است و از این دریچه، کوشش می‌شود تا منظومه‌ی فکری و دیداری فمینیسم و نظریه‌ی کوپیر در فرانسه بررسی شود. همان‌طور که اصطلاح «فمینیسم» امروز در رسانه‌های فرانسه جای خود را به خوبی پیدا کرده است، اندیشه و کنش‌گری فمینیستی در فرانسه و مستعمره‌هایش در سده‌ی بیستم به اوج خود رسید. از سوی دیگر، بیش‌ترین کارهای فمینیست‌های فرانسه در موج دوم فمینیسم، یعنی سال‌های میان ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ انجام شده است، و برای درک بهتر این موج نگاهی ژرف به کار نویسندگانی هم‌چون «سیمُن دُ بووار»، «الن سیکسو»، «مُنیک ویتیگ»، «لوس ایری‌گاره» و «یولیا کریستوا» می‌اندازیم. هم‌چنین، به کنش‌گری کوپیر در همین زمان نگاهی می‌اندازیم. از این دریچه می‌کوشیم تبار نظریه‌ی کوپیر را در فرانسه با کسانی چون «میشل فوکو» و «گی آگنم» شناسایی کنیم. این مجموعه درس گفتار آن‌لاین، در ۶ جلسه و در روزهای پنج‌شنبه ساعت ۶ تا ۸ عصر به‌وقت ایران برگزار می‌شود.

--

تاریخ نقد و تاریخ‌نگاری هنر

نقد هنری: درباره‌ی سیر تاریخی عقل انتقادی در هنر

کاوه رفیعی و نوید نادری | تابستان ۱۴۰۳

«نقد هنری»، در مقام گفتاری تاریخی، دنیوی، و عقلانی درباره‌ی «هنر»، در ابتدای پیدایش، نه یک حرفه‌ی مستقل، بلکه بخشی جدایی‌ناپذیر از یک پروژه‌ی سیاسی، یعنی «روشنگری»، بود که در پاسخ به ضرورت‌هایی خاص، موقعیت‌مند، و مادی شکل گرفته بود؛ و به‌طور مشخص قصد داشت با ساماندهی امور محسوس، تغییر زاویه‌های جاافتاده و متصلب دید، و ترویج شیوه‌های جدید دیدن (و حس کردن به صورت کلی)، احساسات و عواطف عمومی را برای نیل به اهداف سیاسی‌اش بسیج کند، و فضای ادراک حسی را برای شکل دادن به جامعه‌ی جدید بارآرایی کند. اما روشنگری، در مقام یک پروژه‌ی سیاسی، در عین حال نظر به هستی «انسان» (و کردارهای انسانی) به عنوان مسأله‌ی عام و جهان‌شمول داشت، و، در نتیجه، هم بالقوه می‌توانست بین‌المللی شود و توسط انسان‌هایی در موقعیت‌های مختلف با ضرورت‌های تاریخی متفاوت به کار گرفته شود، و هم در فرایند گسترش بین‌المللی‌اش، بالقوه، می‌توانست بدل به نقد خاص‌گرایی‌های کاذب خود شود. هرچند که «نقد هنری» در ادامه‌ی مسیر تاریخی‌اش بدل به «حرفه» یا تخصصی شد که می‌تواند از بافت اولیه‌ی پیدایش خود جدا شود و اهدافی کاملاً سیاست‌زدوده داشته باشد، اما پیوند

تاریخی آن با فرایند شکل‌گیری سوژه‌ی مدرن و جهان‌وطن‌روشنگری هم‌چنان قابل بازخوانی و بازیابی‌ست، و در نتیجه هم‌چنان می‌توان به بالقوه‌گی‌های سیاسی آن امید بست.

هدف این دوره، نه ارائه‌ی روایتی جامع و کامل از تمامی مکاتب و جریان‌ات نقد هنری از آغاز تا امروز، بلکه بررسی تاریخی برخی نقاط عطف و لحظات تأثیرگذار در این مسیر است: ارائه‌ی روایتی تاریخی از برخی لحظات کلیدی نقد هنری، نه در مقام یک حرفه، بلکه به عنوان نقطه‌ی تلاقی عقل انتقادی و دریافت حسی. در نتیجه، تمرکز ما نیز غالباً بر متون اولیه‌ای‌ست که در بزنگاه‌های تاریخی مشخصی از خلال اندیشیدن به هنر(ها) پروژه‌ی سیاسی روشنگری را به پیش برده‌اند، و نه بر متون ثانویه و شرح‌هایی که به گونه‌ای پسینی نقد هنری را در مقام گفتاری تخصصی و متمایز از سایر گفتارها تثبیت کرده‌اند. در ضمن، رویکرد ما در این دوره تاملی‌ست و تلاش می‌کنیم تا گفتارهای انتقادی درباره‌ی هنر(ها) در ایران را نیز در بافت جریان‌های جهانی نقد هنری و جنبش‌های هنری و ادبی بین‌المللی بررسی کنیم. هدف و امید ما این است که با ارائه‌ی روایتی از سیر تحول برخورد سوژه‌ی روشنگری با جهان‌حسیات، به عنوان امری هم‌زمان فردی و اجتماعی، راهی به درک بهتر موقعیت تاریخی معاصر خود بیابیم.

--

تاریخ‌دیزاین (معماری، گرافیک، مد)، تاریخ هنر و فرهنگ دیداری

سده‌ی نوزدهم میلادی از دریچه‌ی فرهنگ معماری

فراز آلفت | تابستان ۱۴۰۳

این درس‌گفتار از راه تجزیه و تحلیل معماری، توسعه‌ی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، و سیاسی سده‌ی نوزدهم را بررسی خواهد کرد. با آن‌که تمرکز ما بیشتر بر اروپاست، به مساله‌هایی خواهیم پرداخت که جغرافیای خارج از محدوده‌ی اروپا مانند ژاپن یا امپراتوری عثمانی را هم در بر می‌گیرد. در روند درس‌گفتارها، مفهوم‌های گوناگونی چون استعمار، تکنولوژی‌های مدرن، اورینتالیسم، قیام‌های سیاسی، تشکل طبقاتی، و دیگر جنبه‌های مهم فرهنگی سده‌ی نوزدهم را به گفت‌وگو خواهیم گذاشت. در هر جلسه یک نمونه معماری را بررسی می‌کنیم و مفهوم‌های کلیدی در پیوند با این اثر را واکاوی می‌کنیم. روند کلاس‌ها به این شکل است که نخست، در ابتدای هر جلسه سخنرانی‌ای از سوی آموزگار ارائه می‌شود و سپس، گفت‌وگویی پیرامون متن‌های انتخاب‌شده انجام می‌شود. این مجموعه درس‌گفتار آن‌لاین، در ۶ جلسه و در روزهای چهارشنبه ساعت ۶ تا ۸ عصر به وقت ایران برگزار می‌شود.

--

تاریخ اجرا، نمایش، رقص

بدن و سیاست در نظریه‌های هنر اجرا

نیوشا احمدی‌خو | بهار ۱۴۰۳

هدف اصلی این مجموعه درس‌گفتار، فراهم آوردن زمینه‌ی آشنایی با برخی از نظریه‌ها و مفهوم‌های بنیادین و نیز سوبیه‌های تازه‌ی پژوهش‌های اجرا در ارتباط با بدن و سیاست است. در این ترم به مفهوم‌هایی چون اجرای رادیکال در اروپا و آمریکا، اجرا در فضای شهری، تاتر و رقص آوانگارد توجه می‌کنیم.

پژوهش‌های اجرا زمینه‌ای ترارشته‌ای‌ست که از اجرا (پرفُرمانس) در جای‌گاه چارچوبی برای مطالعه‌ی شیوه‌های بودن در جهان بهره می‌برد. پژوهش‌های اجرا به مثابه‌ی رشته‌ای خودپاینده در دهه‌ی ۷۰ و ۸۰ میلادی و بر پایه‌ی کار پژوهش‌گرهایی چون ریچارد شِکنر، مایکل کِربی و دایانا تیلر بنیان‌نهاد شده. این رشته از نظریه‌ها و روش‌های هنرهای نمایشی، انسان‌شناسی، جامعه‌شناسی، نظریه‌ی ادبی، فلسفه، علوم سیاسی، پژوهش‌های فرهنگی، جنسیت، و نژاد بهره می‌برد.

در طول ترم از متن‌های کانونی هم‌پیوند با این شاخه برای فراهم کردن زمینه‌ی آشنایی با کار پژوهش‌گرهای اصلی پژوهش‌های اجرا سود خواهیم برد. ممکن است برخی از این متن‌ها برای شما آشنا و برخی به‌تمامی تازه باشند یا به شیوه‌ای

نو خوانده‌شوند. امید من این است که دوره چون فراخوانی شما را به واسازی و فهم اجرا به‌مثابه‌ی لژی برای دریافت پدیده‌های سیاسی و اجتماعی تشویق کند.

در طول ترم، فرم‌های گوناگون اجرا از جمله تئاتر، رقص، آیین، و کنش‌های زندگی روزمره را با هدف تحلیل سازوکار انتقال احساسات توسط اجرا و تأثیرشان بر شکل‌گیری هویت بررسی می‌کنیم. همچنین، می‌کوشیم عامل‌های فرهنگی، تاریخی و میدان‌های قدرت که بر پرفرمنس‌ها تأثیر می‌گذارند را نیز بررسی کنیم. این درس‌گفتارها شما را به مشارکت کنش‌مندان، اندیشه‌ی انتقادی و درگیری آفرینش‌گرانه فرامی‌خواند. این مجموعه درس‌گفتار آن‌لاین، در ۸ جلسه و در روزهای جمعه ساعت ۶ عصر به‌وقت ایران برگزار می‌شود.

--

تاریخ نهادی هنر

چالش‌های نمایش اثر در عصر جهانی‌شدن نگاهی به تحولات فضای نمایش در صد سال اخیر هلیا همدانی | بهار ۱۴۰۳

در این مجموعه درس‌گفتار، تاریخ هنر را از راه روایت‌هایی از نمایشگاه‌های صد سال اخیر، از نقطه نظر ایدئولوژی فضای نمایش و چالش‌های هنرمندان برای تحول این فضا بررسی می‌کنیم. کارهای هنری در چه فضاهایی به نمایش گذاشته می‌شوند؟ زمانی که اثری به نمایش در می‌آید چه مسیری را از سر می‌گذراند؟ چه کسی کار برنامه‌ریزی فضای نمایش را برعهده دارد؟ رابطه‌ی کارهای هنری با فضای نمایش و بافتار اجتماعی و جغرافیایی-سیاسی آن‌ها چیست؟ هدف اصلی این دوره بررسی برخی از مفاهیم کلیدی در تاریخ هنر امروز به مدد روابط درهم‌تنیده‌ی کارها، جغرافیا و فضای نمایش است.

در این مجموعه درس‌گفتار، از سالن‌های انباشته‌ی سده‌ی نوزدهمی فرانسه به سوی نمایشگاه‌ها و رخدادهایی حرکت می‌کنیم که تولد فضای موسوم به «مکعب سفید» را طرح‌ریزی کردند. سپس در گذر از به چالش کشیدن مکعب سفید به تحولات جغرافیای جهانی در نمایش آثار می‌پردازیم تا علاوه بر نمایشگاه‌های منفرد به نمونه‌هایی از جشن‌واره‌ها و دوسالانه‌های جهانی اشاره کنیم. از آن‌جا که بخش اصلی مثال‌های این ترم به آثار غربی می‌پردازند، در آغاز درس‌گفتار از شرکت‌کننده‌ها خواسته می‌شود تا به صورت فردی یا گروهی، پژوهشی درباره‌ی یک کارنمای گروهی از هنرمندان ایرانی در صد سال اخیر را انتخاب کنند و پژوهش خود را با کلاس به اشتراک بگذارند تا درمورد ساز و کار فضای نمایش در جغرافیای ایران تامل کنیم. این مجموعه درس‌گفتار آن‌لاین، در ۸ جلسه و در روزهای سه‌شنبه ساعت ۶ عصر به‌وقت ایران برگزار می‌شود.

--

تاریخ هنر اروپا و آمریکا

هنر ایتالیا در سده‌ی بیستم: درآمدی بر جریان‌های هنری بنیادین در ایتالیای سده‌ی بیستم محمدرضا میرزایی و هلیا همدانی | زمستان ۱۴۰۲

در این کلاس، به بررسی مجموعه‌ای از روی‌کردها در هنر ایتالیا در سده‌ی بیستم با توجه به تاریخ اجتماعی و فرهنگی این کشور می‌پردازیم. از آن‌جا که شمار قابل توجهی از پیشگام‌های هنر نوگرای ایران در ایتالیا تحصیل کردند، و با پارادایم‌هایی از هنر ایتالیا در گفت‌وگو و تماس قرار گرفتند، بر این باوریم که شناخت ژرف‌تر از هنر مدرن و معاصر ایتالیا می‌تواند در بازخوانی و درک بهتر از هنر صد سال گذشته‌ی ایران راه‌گشا باشد. برای بررسی جنبش‌های هنری ایتالیا در نیمه‌ی نخست

سده‌ی بیستم از فوتوریسم، نقاشی متافیزیک، و «نووچنتو» آغاز می‌کنیم. سپس، نیمه دوم سده (پس از پایان جنگ جهانی دوم) را با بررسی جنبش‌هایی چون «آرته پورا»، «ترنس آوانگاردیا»، و جنبش‌های هنرمندهای فمینیست ایتالیا پیش می‌بریم. هنرمندهای ایتالیایی، در واکنش به کانون‌های هنر غرب (فرانسه در ابتدای سده‌ی بیستم و ایالات متحد پس از جنگ جهانی دوم)، راه‌حل‌های تصویری و مفهومی متفاوتی را معرفی کردند. در این دوره‌ی هشت جلسه‌ای، ضمن بررسی این شاخصه‌های مهم تصویری و مولفه‌های مفهومی، به نسبت‌های این ویژگی‌ها با بستر تاریخی و اجتماعی ایتالیا و با دیگر جغرافیاهای هنری غرب در سده‌ی بیستم می‌پردازیم.

--

تاریخ عکس

عکاسی جاده:

مروری بر مفهوم مسیر، سفر، و جغرافیا در عکاسی

علی معتمدی | زمستان ۱۴۰۲

این مجموعه درس‌گفتار، به بازنمایی مفهومی جاده در عکاسی می‌پردازد. جاده، نه فقط به مثابه‌ی مسیری که مسافر را از آ به ب می‌رساند، که می‌تواند مفهومی انتزاعی باشد. عزم و اراده‌ی دور شدن از موقعیت کنونی، رویارویی با ناشناخته‌ها، و مشاهده‌ی دگرگونی‌های فرهنگی و سیاسی یک جامعه، همه در این مسیر امکان‌پذیر است. در این دوره، چه مسافری گذرا باشیم، چه مهاجر و چه شهروند همان جغرافیا، به شناخت دوباره از راه جاده دعوت می‌شویم. در این دوره، تمرکز ما بر مرور کار عکاس‌هایی است که به میان‌جی جاده، به شناختی تازه از دنیای اطرافشان رسیده‌اند؛ از «رابرت فرنک» و «استیون شُر»، تا «جیگب هُلِت»، «آلک سُث» و دیگران. هم‌چنین در این دوره، پژوهش‌ها و ایده‌های دانش‌جوها در کلاس به گفت‌وگو گذاشته می‌شود. این مجموعه درس‌گفتار آن‌لاین در ۸ جلسه و در روزهای پنج‌شنبه ساعت ۷ عصر به وقت ایران برگزار می‌شود.

--

تاریخ هنر ایران

«تاریخ هنر مدرن در ایران، از مشروطه تا امروز»

دانش‌یارهای کارنما با همکاری گروهی از پژوهش‌گرهای هنر و تاریخ ایران | پاییز ۱۴۰۲ (در سه ترم)

از پاییز ۱۴۰۲ (۲۰۲۳) ویرایشی تازه از مجموعه درس‌گفتارهای «تاریخ هنر مدرن در ایران، از مشروطه تا امروز» در قالب یک سال تحصیلی، نُه ماه، ارائه می‌شود. این دوره‌ی آن‌لاین می‌کوشد روایتی بنیادین و داده‌محور را از تجربه‌ی هنر مدرن در هنر و فرهنگ ایران پیش‌نهاد کند. در جریان این درس‌گفتارها، تاریخ رسانه‌های مختلف هنری و شیوه‌های بیان فرهنگ دیداری، از عکاسی و نقاشی گرفته تا اجرا و ویدیو، بررسی و نسبت‌شان با زمینه‌ی تاریخی و اجتماعی ملی و تَراملی، از خیزش گفتار دُمکراسی‌خواهی در ایران تا جهانی‌شدن، واکاوی می‌شود. در این دوره، افزون بر دانش‌یارهای کارنما، رها خادمی، میلاد رستمی، حسین ایالتی، و علی رضا صحاف زاده، شماری از تاریخ‌نگارها، پژوهش‌گرها، و اندیش‌گرهای هنر ایران چون عباس امانت، بابک افشار، سوسن بابایی، فائقه بقراطی، صالح نجفی، نیکو ناطقیان، ساغر صادق‌یان، کاوه رفیعی، لیلی ادیب‌فر، محمدرضا میرزایی، نوید نادری، میترا هاشمی، در میان دیگران، به ارائه‌ی درس‌گفتاری در زمینه‌ی تخصص خود می‌پردازند.

ترم پاییز: دوران مشروطه و پهلوی یک: از برخورد با اروپا و گرایش به واقع‌نمایی تا نخستین نمونه‌های مدرنیسم بر هنر ایران

ترم زمستان: از ملی‌شدن صنعت نفت تا پایان پهلوی دوم: اوج تاثیرگذاری مدرنیسم بر هنر ایران و شکل‌گیری نهادهای هنری

ترم بهار: از آغاز حکومت اسلامی تا امروز: از سرکوب نظام‌مند هنری و اجتماعی و فرهنگی تا جهانی شدن و سرکشی‌های هنری و زیباشناختی

--

تاریخ فیلم، ویدیو، انیمیشن

تاریخ هنر ویدیو و تکنولوژی تصویر: از دادا تا دیجیتال

حسین ایالتی | پاییز ۱۴۰۲ (در سه ترم)

درس گفتارهای «تاریخ هنر ویدیو و تکنولوژی تصویر: از دادا تا دیجیتال» تکنولوژی‌های تصویر و ویدیو و رابطه‌ی آن با هنرهای دیداری را در قالب یک سال تحصیلی از ابتدای سده‌ی بیستم تا امروز کاوش می‌کند. این کلاس با تمرکز بر تاریخ، نظریه‌ها، و کارهای هنری، به یکی از مهم‌ترین و فراگیرترین ابزارها و فرم‌های بیان هنری امروز می‌پردازد؛ از جنبش‌های مدرنیستی چون دادا، سورئالیسم، تا سینمای آوان‌گارد و تجربی، تلویزیون و تصویر ماهواره‌ای، هنر مفهوم‌گرا، هنر اجرا، ویدیواینستالیشن، انیمیشن، هنر دیجیتال، و اینترنت. توانایی ویدیو در مستندکردن اجراء، رابطه‌ی آن با حرکت، زمان، فضا، و صدا، خودپابندگی، در دسترس بودن، تکثیر، و کنش‌مندی آن، جای‌گاهی ویژه به این رسانه‌ی نو در هنر امروز داده است. این دوره در طول سه ترم، می‌کوشد تا به سویه‌های هنری، انتقادی، سیاسی، هویتی، و شناخت‌شناسانه‌ی ویدیو از خاست‌گاه‌های آن تا امروز بپردازد:

ترم پاییز: خاست‌گاه‌ها؛ از تصویر متحرک تا دربرگیری فضا
ترم زمستان: ویدیو، مفهوم‌گرای و تکنولوژی تصویر
ترم بهار: هنر ویدیو در عصر دیجیتال

--

تاریخ هنر و امر جنسی

هنر، تن، و امر جنسی

علی رضا صحاف زاده | پاییز ۱۴۰۲ (در چهار ترم)

درس گفتار «هنر، تن، امر جنسی» درآمدی‌ست تاریخی بر شیوه‌های بیان میل، رفتار، و هویت جنسی در هنر مدرن. پرسش اصلی ما در این کلاس، چگونگی بازنمایی دیداری یا اجرایی مفهوم‌هایی چون زن، مرد، دگرجنس‌گرایی، هم‌جنس‌گرایی، و به‌ویژه پیوستار گسترده‌ای‌ست که در این دوقطبی‌ها نمی‌گنجند و آن‌ها را به‌چالش می‌کشند. در این مجموعه از درس‌گفتارها، هنر مدرن از چشم‌انداز جنبش‌هایی چون فمینیسم، نظریه‌ی کوپیر، مردپژوهی، و پسانسان‌گرایی بازخوانی می‌شود. بخش بسیار بزرگی از هنر در یک سده‌ی گذشته، به‌طرزی ساختی با تن و امر جنسی گره‌خورده است اما این شیوه‌های بیانی به‌ضرب سکوت یا سانسور آشکار نادیده گرفته شده‌اند. کلاس با روایت این تاریخ، در پی درک پی‌آمدهای گسترده‌ی مفهوم‌هایی چون نگاه خیره، برهنه‌نگاری، اجراگری، و غیره برای هویت فردی و اجتماعی‌ست. به‌منظور دقت تحلیلی بیش‌تر، تاریخ هنر، عکس، و فیلم آوان‌گارد امریکا در یک سده‌ی گذشته، به‌مثابه‌ی مورد پژوهشی اصلی انتخاب شده‌است. این کلاس آن‌لاین در قالب چهار ترم، هر شنبه ساعت ۶ تا ۸ به‌وقت ایران ارائه می‌شود.

ترم پاییز: زایش هویت: تن و میل در مدرنیسم

ترم زمستان: هنر، تن، و انقلاب جنسی: درآمدی تاریخی

ترم بهار: هنر و براندازی هویت جنسی: درآمدی بر پیوندهای هنر با نظریه‌ی کوپیر، پسانسانیسم، و مردپژوهی، از

چشم‌انداز فرهنگ امریکا در پایان سده‌ی بیستم

ترم تابستان: پسانسان، زیست‌سیاست، و تن در هنر امروز

سیاست‌های صدا، فرهنگ شنیداری و ابژه‌ی صوتی

نیما جان | پاییز ۱۴۰۲

در این درس گفتار در قالب چهار سمینار با گزیده‌ای از شیوه‌های گوناگون گوش‌دادن و نیز آفریدن صدا و اندیشیدن به آن آشنا خواهیم‌شد. در این مجموعه درس گفتار، مفهومی‌هایی چون سیاست گوش‌دادن؛ بازنمایی، معنا، و نشانه‌ها؛ و ابژه‌ی صوتی را بررسی می‌کنیم. در پایان جلسه‌ها هر شرکت‌کننده بر اساس مدل‌های موسیقایی و صوتی‌ای که در طول جلسه‌ها شناسانده‌می‌شود، اثری صوتی می‌آفریند. هیچ‌گونه دانش سنتی موسیقایی، پیش‌نیاز شرکت در این دوره نیست.

--

درآمدی بر نظریه‌های اجرا: تن به مثابه‌ی رسانه

نیوشا احمدی‌خو | پاییز ۱۴۰۲

هدف اصلی این مجموعه درس گفتار، فراهم آوردن زمینه‌ی آشنایی با برخی از نظریه‌ها و مفهومی‌های بنیادین و نیز سویه‌های تازه‌ی پژوهش‌های اجراست. «درآمدی بر نظریه‌های اجرا»، چنان‌که از نام‌اش برمی‌آید، به‌دقت همین است؛ یک درآمد.

پژوهش‌های اجرا حوزه‌ای پژوهشی و تراسشته‌ای است که از اجرا (پرفرمنس) در جای‌گاه چارچوبی برای مطالعه‌ی شیوه‌های بودن در جهان بهره‌می‌برد. این پژوهش‌ها که به‌مثابه‌ی رشته‌ای خودپاینده که در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ میلادی بر پایه‌ی کار پژوهش‌گرهایی چون ریچارد شِکنر، مایکل کِربی و دایانا تیلر بنیان‌گذاری شده‌است، از نظریه‌ها و روش‌های هنرهای نمایشی، انسان‌شناسی، جامعه‌شناسی، نظریه‌ی ادبی، فلسفه، علوم سیاسی، پژوهش‌های فرهنگی، و پژوهش‌های جنسی و نژاد استفاده‌می‌کند.

در طول دوره از متن‌های کانونی هم‌پیوند با این شاخه برای فراهم کردن زمینه‌ی آشنایی با کار پژوهش‌گرهای اصلی مطالعات اجرا سود خواهیم‌برد. ممکن است برخی از این متن‌ها برای دانش‌جو‌ها آشنا و برخی دیگر به‌تمامی تازه باشند یا به شیوه‌ای نو خوانده‌شوند. این دوره با نتیجه‌ای چون «تسلط» بر کارمادهای متنی بررسی‌شده، به سرانجام نخواهد رسید (و اگر با چنین احساسی بیرون رفتید، من شکست خورده‌ام!) اما امید من این است که دوره چون فراخوانی دانش‌جو‌ها را به‌واسازی و فهم اجرا به‌مثابه‌ی لنزی برای درک و دریافتِ پدیده‌های سیاسی و اجتماعی تشویق کند.

در این جلسه‌ها می‌کوشیم فرم‌های گوناگون اجرا از جمله تاتر، رقص، آیین، و کنش‌های زندگی روزمره را با هدف تجزیه‌وتحلیل سازوکار انتقال احساسات به‌میان‌جی پرفرمنس و تاثیرشان بر شکل‌گیری هویت بررسی کنیم و عامل‌های فرهنگی، تاریخی، و میدان‌های قدرتی را واپاکویم که بر پرفرمنس‌ها تاثیر می‌گذارند. این دوره شما را به مشارکت کنش‌مندان، اندیشه‌ی انتقادی، و درگیری آفرینش‌گرانه فرامی‌خواند.

مرور نظریه‌های انتقادی: دهه‌ی شصت و هفتاد میلادی

صالح نجفی | پاییز ۱۴۰۲

درس‌گفتارهای «مبانی نظریه‌های انتقادی: دهه‌ی شصت و هفتاد میلادی»، دو دهه‌ی مهم را در چرخش نظریه‌های زیباشناختی، سیاسی، و اجتماعی در عرصه‌ی هنر و زیباشناسی مورد توجه قرار می‌دهد. در این ترم می‌کوشیم از راه خواندن دقیق برخی مقاله‌های مهم چهره‌های کلیدی نظریه‌ی انتقادی معاصر، با جریان‌های اصلی رادیکال چپ نو آشنا شویم؛ از لویی آلتوسر و فردریک جیمسن تا ژاک رانسیر و اسلاوی ژیزک. این کلاس به نظریه‌های فلسفی و جامعه‌شناختی‌ای می‌پردازد که در شکل‌گرفتن اندیشه‌های انتقادی هنر در نیمه‌ی دوم سده‌ی بیستم بسیار تأثیرگذار بودند. سخن‌رانی‌ها و کارگاه‌ها به‌گونه‌ای انتخاب شده‌اند که به رسانه‌های هنری چون سینما، ادبیات، و عکاسی، و گرایش‌هایی چون زیباشناسی سیاسی، راون‌کاوی، و ساختارگرایی پرداخته شود. در هر جلسه یک نظریه‌پرداز و مقاله‌ی نظری را محور قرار می‌دهیم تا راه برای فهم چارچوب فکری نویسنده هم‌وار شود. سعی‌مان این خواهد بود که فضای جلسه‌ها کارگاهی باشد و درون‌مایه‌های هر نوشته را به بحث بگذاریم.

--

تاریخ هنر ایران

بازپیکربندی گسل‌های فرهنگ: هنر ایران بین دو انقلاب

گروهی از پژوهش‌گرها | بهار ۱۴۰۲

جنبش «زن، زندگی، آزادی» بسیاری از گسل‌های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، و هنری ایران را نمایان و دگرگون کرده است. بنیان این رویارویی‌ها بین نیروهای پیش‌رو و محافظه‌کار، و پیوستار خاکستری بین آن‌ها، در صحنه‌ی هنری، روشن‌فکری، دانش‌جویی، و دیگر میدان‌های فرهنگی ایران چیست؟ سامان‌های سرکوب زن و آزادی بیان، و هم‌زمان ابزارهای سرکشی و اعتراض در هنر نوگرایی ایران چه‌گونه شکل گرفته‌اند؟ تبار هر یک چیست؟ واکنش هنرمندها نسبت به این موضوع‌ها در تاریخ ایران بین دو انقلاب ۵۷ و «زن، زندگی، آزادی» چه‌بوده است؟ اکنون این دگرگونی‌ها، گروه‌ها، حلقه‌ها، و گرایش‌ها در چه وضعیتی قرار دارند و به چه‌سویی میل می‌کنند؟

کارنما در چارچوب درس‌گفتارهای «تاریخ هنر مدرن در ایران» و در قالب یک دوره‌ی آموزشی آزاد، در کنار مرور هنر ایران بین دو انقلاب ۵۷ و «زن، زندگی، آزادی»، به واکاوی این پرسش‌ها می‌پردازد. دوره‌ی آموزشی «بازپیکربندی گسل‌های فرهنگ: هنر ایران بین دو انقلاب» در قالب پنج جلسه به بررسی مفهوم‌هایی چون پرسش از هویت جنسی، نقش موسیقی و اجرا در هنر نوگرایی ایران می‌پردازد، و در ادامه نقش سانسور و سازوکارهای ایدئولوژیک حکومت در هنر کشور را واکاوی می‌کند. این دوره با جریان‌شناسی سیاسی و اجتماعی هنر امروز ایران از منظر «زن، زندگی، آزادی» پایان می‌یابد.

در این دوره، کارنما می‌کوشد به یاری یک گروه آموزشی متکثر و نیز با فراهم‌آوردن امکان گفت‌وگوی روش‌مند، به درکی تازه از تجربه‌ی مدرنیته در ایران و تلاش برای رسیدن به دموکراسی از زاویه‌ی دید فرهنگ دیداری و هنر دست‌یابد. در این مجموعه، هادی آقاجانزاده، نیوشا احمدی‌خو، رها خادمی، میلاد رستمی، و علی رضا صحاف زاده هر یک به اراییه‌ی سخن‌رانی‌ای در زمینه‌ی تخصص خود خواهند پرداخت. مجموعه سخن‌رانی «بازپیکربندی گسل‌های فرهنگ» به‌طور آزاد و رایگان برگزار می‌شود اما برای شرکت در جلسه‌ها باید در وب‌سایت کارنما ثبت‌نام کنید. ظرفیت شرکت‌کننده‌ها برای این مجموعه سخن‌رانی محدود خواهد بود.

در چهارده سال گذشته، رابطه‌ی میان هنر و درون‌مایه‌هایی چون سیاست، بدن، هویت جنسی و قومی در مرکز پژوهش‌های اندیشکده‌ی کارنما بوده است، و امروز نیز روند دگرگونی‌های جامعه‌ی ایرانی وجود چنین پیوندهایی را آشکارتر از همیشه نشان می‌دهد. اکنون بیش از هر زمان دیگری به ژرف‌اندیشی در گوهر انقلاب دموکراتیک جاری در ایران و واکاوی راه‌کارهای پیش روی آن نیاز داریم. رسیدن به این هدف، جز با تماس، گفت‌وگو، و درگیری فکری جدی، روش‌مند، و پی‌گیر ممکن نیست. خرد برانداز روشن‌فکری و نیروی فرهنگی هنرمندها، نویسندگان، آموزگارها، دانش‌جوها، و دیگر دست‌اندرکارهای هنر و فرهنگ دیداری ایران، بسیار اساسی‌ست و به‌گواه تاریخ، توان هنر و فرهنگ دیداری برای بیان و بُن‌فکری سیاسی و کمک به جنبش‌های آزادی‌بخش، بی‌مرز.

۱. پرسش هویت و هنرمندهای زن ایرانی | رها خادمی

۲. اجرا در هنر امروز ایران | نیوشا احمدی‌خو

۳. سانسور و پادسانسور | هادی آقاجانزاده

۴. سازوبرگ ایدئولوژی حکومتی در هنر ایران | میلاد رستمی

۵. جریان‌شناسی سیاسی هنر امروز ایران | علی رضا صحاف زاده

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

هنر غیررسمی و غیررسمی‌سازی هنر

پوریا جهانشاد | تابستان ۱۴۰۱

درس‌گفتار «هنر غیررسمی و غیررسمی‌سازی هنر» به کارکردهای سیاسی-اجتماعی هنر امروز ایران و جهان می‌پردازد. ظاهراً دیگر شبه‌ای در این ادعا وجود ندارد که هنر به‌مثابه‌ی یک ابزار، می‌تواند علیه فلان قدرت یا ایدئولوژی حاکم قرار گرفته و موجب تغییرات ریزودرشت در آن شود. در این شرایط به احتمال چندان عجیب نیست که به هر نمایش‌گاه، دوسالانه، و حتا فضای نقد و نظری که در ایران و جهان سرک می‌کشیم، نام هنر و هنرمندهای سیاسی احاطه‌مان می‌کند؛ هنر و هنرمندهایی که حتا پشتیبانی و تشویق آشکار نهادهای رسمی و حاکمیتی از آن‌ها کم‌ترین تعجبی را برنمی‌انگیزد. باین‌وجود، شواهد نشان می‌دهد علیرغم فربه‌شدن هنر از آن‌چه «سیاست» نامیده می‌شود و تغییر پارادایم ظاهری هنر معاصر از «ارزش‌گذاری بر مبنای مادیت اثر» تا «ارزش‌گذاری بر مبنای کارکردهای سیاسی-اجتماعی»، هنر معاصر با نوعی بن‌بست یا «دور باطل» مواجه شده است. در این کلاس ابتدا به دلایل ناکامی هنر معاصر در زدودن قیدوبندهای میدان هنر و ناتوانی آن در تحقق وعده‌های سیاسی-اجتماعی‌اش پرداخته می‌شود و سپس راه‌کارهایی را مرور می‌کنیم که می‌توانند گزینه‌هایی برای خروج از این بن‌بست باشند. از آن‌جاکه مبنای موردنظر به‌شدت وام‌دار برخی نظریه‌های «زیست غیررسمی» و «مطالعات شهری انتقادی» است، از این راهکار به تسامح می‌توان تحت عنوان «غیررسمی‌سازی هنر» و از نوع هنر موردنظر می‌توان به عنوان «هنر غیررسمی» یا «هنر مردمان عادی» یاد کرد.

--

تاریخ عکس

نقد و نظریه‌های انتقادی عکاسی

زانبار بلوری | تابستان ۱۴۰۱

مجموعه درس‌گفتارهای «نقد و نظریه‌های انتقادی عکاسی» می‌کوشد تا با مرور برخی از مهم‌ترین نظریه‌ها و رویکردهای انتقادی عکاسی سده‌ی بیستم زمینه را برای تحلیل تصویری عکاسانه فراهم کند. فراتر از توصیف بصری،

حسی و فناورانه‌ی عکس‌ها، برخورد تاریخی-نظری به نقد عکس در کنار مواجه با تصویر عکاسانه از طریق روی‌کردهایی چون نقد زیباشناختی، نشانه‌شناختی، فمینیستی و ... محور بحث این کلاس خواهند بود. در این دوره می‌کوشیم تا در هشت جلسه، عکس را در فرآیندی تحلیلی درک کنیم و آن را در بستر کلان‌تر انتقادی این رسانه بشناسیم. بی‌شک هرچه خواننده‌ی عکس بیش‌تر با روش‌ها و شیوه‌های متفاوت نقد و روی‌کردهای نظری و انتقادی عکاسی آشنا باشد، هر چه فرایندهای تولید اثر را بهتر بشناسد، و هرچه دقیق‌تر به مسائل پیرامونی اثر و ابزار تولید آن توجه نشان دهد، به درکی عمیق‌تر و نقدی ژرف‌تر از اثر خواهد رسید.

--

تاریخ عکس

کارگاه تحلیل و خوانش عکس

نسترن صابری | تابستان ۱۴۰۱

«کارگاه تحلیل و خوانش عکس» به بررسی و تمرین شیوه‌های خواندن عکس در ژانرهای متفاوت می‌پردازد. آشکار است که ادراک ما از زندگی روزمره، خود، جهان، و گذشته بیش از هر زمان دیگری به میانجی تصویر شکل می‌گیرد و در این میان، عکس یکی از پرکاربردترین رسانه‌هاست. عکس در مقام رسانه‌ای دیداری به شیوه‌های متفاوتی می‌تواند در بازتاب، دگرگونی، و ساختن واقعیت در جهان ما نقش ایفا کند. عکس چگونه واقعیت را تولید، بازتولید، یا دگرگون می‌کند؟ عکس چگونه در یک بستر اجتماعی-فرهنگی و تاریخی کار می‌کند؟ رمزگشایی یا تفسیر یک عکس خانوادگی چه تفاوتی با یک عکس حرفه‌ای یا ژورنالیستی دارد؟ چگونه می‌توان از فهم عکس به فهم تاریخ نقب‌زد؟ عکس‌ها چگونه حافظه‌ی فردی و جمعی ما را شکل داده یا دگرگون می‌کنند؟ برای پرداختن به این پرسش‌ها در این کلاس می‌کوشیم تا با بررسی روی‌کردهای متفاوت زیباشناختی، تفسیری و انتقادی، به صورت کارگاهی نوشتن درباره‌ی عکس‌ها را تمرین کنیم.

--

تاریخ فیلم، ویدیو، انیمیشن | تاریخ هنر و امر اجتماعی | تاریخ زیباشناسی و نظریه‌ی هنر

سیاست، زیباشناسی، سینما:

خوانش سینمای پدرو کوستا و نسبت آن با اندیشه‌ی ژاک رانسیر

صالح نجفی | فروردین ۱۴۰۱

سیاست فیلم‌های پدرو کوستا را چگونه باید ارزیابی کرد؟ جواب این پرسش به نظر آسان می‌نماید: موضوع محوری فیلم‌های او در کانون سیاست معاصر نیز جای دارد - سرنوشت استعمارشدگان، سرنوشت کسانی که از مستعمره‌های سابق پرتغال در آفریقا به هوای یافتن کار به کارگاه‌های ساختمانی پرتغال آمده‌اند. این مردان آفریقایی یار و دیار خویش را ترک گفته‌اند، سلامت جسم و روان‌شان را به خطر انداخته‌اند و بعضی از ایشان جان‌شان را در این کارگاه‌ها از دست داده‌اند. اینان پیش‌تر در حلبی‌آبادهای شلوغ حومه‌ی لیسبن ساکن بودند تا سرانجام دولت پرتغال ایشان را به‌زور به منزل‌هایی جدید انتقال داد، خانه‌هایی جادارتر، مدرن‌تر اما نه لزوماً راحت‌تر و دلخواه‌تر. به این هسته‌ی سیاسی در فیلم‌های کوستا دیگر مضمون‌های حساس سیاسی افزوده می‌شود: در فیلم کازا دل‌لاوا (خانه‌ی گدازه‌ای) آثار سیاست‌های سرکوبگرانه‌ی رژیم سالازار را می‌بینیم که مخالفان سیاسی را به اردوگاه‌هایی تبعید می‌کرد در همان جزایر واقع در غرب آفریقا در اقیانوس اطلس که مردان آفریقایی از آن‌ها به جست‌وجوی کار در متروپلیس، یعنی مرکز دولت استعمارگر سابق، آمده‌اند؛ و از فیلم اُسُس (استخوان) به بعد، زندگی جوانان لیسبن که ایشان نیز به واسطه‌ی اعتیاد و طرد شدن از جامعه در حلبی‌آبادهای پیرامون پایتخت همراه با مهاجران آفریقایی گرد آمده‌اند.

البته به تصویر کشیدن وضعیت جامعه برای سیاسی شدن هنر کفایت نمی‌کند. ابراز هم‌دردی با استثمارشدگان و وانهادگان نیز کافی نیست. معمولاً گمان می‌رود وجهی از بازنمایی باید به این‌ها افزوده شود، وجهی از بازنمایی که وضعیت را به صورت معلول علت‌هایی مشخص قابل فهم می‌سازد و وضعیت را نشان می‌دهد تا صورت‌هایی از آگاهی و عاطفی پدید آورد که برای تغییر آن لازم است. به این سان، توقع داریم ابزارهای فُرمی اثر هنری تابع نگرانی عام آن برای نشان دادن علت‌ها به قوهی تعقل تماشاگران و تاثیر گذاشتن بر عواطف ایشان باشد. این جاست که فیلم‌های پدر و کوستا از صراط مستقیم فیلم‌های معمول سیاسی خارج می‌شوند.

دوربین پدر و کوستا هرگز مسیر معمول فیلم‌های سیاسی را دنبال نمی‌کند تا پس از نمایش مکان‌های زندگی مسکینان و محرومان به سراغ مکان زندگی کسانی رود که بر جامعه تسلط دارند و باعث و بانی این فقر و فلاکت‌اند. در فیلم‌های کوستا نه نشانی از آن قدرت‌های اقتصادی هست که ضعیفان را استثمار می‌کنند و به رده‌های پایین جامعه منتقل می‌سازند و نه اثری از قدرت‌های اجرایی و سیاسی که گروه‌هایی از جامعه را سکوب یا دربه‌در می‌کنند. شخصیت‌های او هم هیچ‌گاه تعبیری سیاسی از وضعیت خویش عرضه نمی‌کنند یا احساس‌هایی دال بر شورش و طغیان ابراز می‌کنند. بعضی فیلمسازان سیاسی، مانند کاری که فرانچسکو زُزی زمانی می‌کرد، ما را وا می‌دارند به نظاره‌ی آن ماشین اقتصادی و سیاسی که منزلت اجتماعی فقیران را تزل داده و آن‌ها را به صورت رمه‌های بی‌اختیار درآورده‌است. دیگر فیلم‌سازان سیاسی، مانند کاری که ژان ماری استروب تا امروز مشغول‌اش بوده‌است، برعکس عمل می‌کنند. اینان دوربین را از «رنج و تعب جهان» دور می‌برند و در برابر چشمان ما، در آمفی‌تئاتری پوشیده از علف که یادآور شکوه و جلال دنیای باستان و انقلاب‌های دنیای مدرن است، مردان و زنانی عادی را به تصویر می‌کشند که روی در روی تاریخ ایستاده‌اند و با غرور و عزت نفس خواستار برنامه‌ای برای بنا کردن جهانی دایر بر مدار عدالت‌ند. در فیلم‌های کوستا هیچ چیز از این نوع نمی‌یابیم: نه جای دادن حلبی‌آبادها در منظره‌ی نظام دگرگون‌شونده‌ی سرمایه‌داری و نه برپای داشتن صحنه‌ای درخور عظمت جمع انسان‌ها. خواهند گفت پدر و کوستا عصری دیگر را شهادت می‌دهد: مهاجران اهل دماغه‌ی سبز (کیپ-ورد) و سفیدپوستان فقیر محروم و جوانان به‌حاشیه‌رانده‌شده دیگر چیزی شبیه پرولتاریا تشکیل نمی‌دهند، جماعتی استثمارشده که سرانجام فتح از آن اوست، جماعت متشکلی که زمانی افق جهان فرانچسکو زُزی بود و هنوز که هنوز است افق جهان ژان ماری استروب است. راه و رسم زندگی ایشان بیش از استثمارشدگان به وانهادگان می‌ماند. در دنیای ایشان خبری از ماموران پلیس نیست. از پیکارجویان آوردگاه اجتماعی هم اثری نیست. یگانه ساکنان شهر که گاهی به دیدار ایشان می‌آیند پرستاران‌اند: و حتی اینان هم بیش از آن که مستقیم به قصد ارایه‌ی مراقبت‌های پزشکی و تسکین آلام ساکنان حلبی‌آبادها گسیل شوند از شکاف‌ها و ترک‌های دیوارهای دنیای حلبی‌آبادها به درون آن فرستاده می‌شوند. ساکنان فُنتاینیاس، حلبی‌آباد مشهور حومه‌ی لیسبن، وضعیت زیست خویش را به شیوه‌ای تاب‌می‌آورند که در زمانه‌ی برتولت برشت مایه‌ی ننگ بود: وضعیت خویش را چون قسمتی ازلی می‌گیرند و وقتی درباره‌اش بحث می‌کنند، فوق‌اش می‌خواهند بدانند این زندگی را خدایان نصیب‌شان کرده‌اند یا خودشان آن را برگزیده‌اند یا نتیجه‌ی ضعف‌شان بوده است.

محورهای بحث:

پارادکس‌های هنر سیاسی از نظر ژاک رانسیر

سینما و انقلاب زیباشناختی

گشودن بانی تازه در بحث پیوند هنر و سیاست

بازخوانی سینمای پدر و کوستا به عنوان یکی از کامل‌ترین مصداق‌های هنر سیاسی در دو دهه‌ی اخیر

آنتولوژی سیاسی پدر و کوستا

دریدا از جناس غریب hantologie & ontologie در زبان فرانسه برای تفسیر مانیفست مارکس و انگلس استفاده کرد. در واقع واژه‌ی hantologie را ساخت تا بحث وجودشناسی را به شب‌شناسی پیوند بزند. این یکی از بهترین راه‌ها برای بازخوانی پیوند هنر و سیاست در دنیای معاصر است و پدر و کوستا شاید مهم‌ترین نماینده‌اش.

نقد هنری و نظریه‌های انتقادی در جهان و ایران

میلاد رستمی | سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱

مجموعه درس‌گفتارهای «نقد هنری و نظریه‌های انتقادی در جهان و ایران» مروری‌ست بر مهم‌ترین دگرگونی‌ها و روش‌شناسی نقد هنری و تاریخ‌نگاری هنر مدرن و پسامدرن، با تکیه بر شماری از متن‌ها و نظریه‌پردازهای کلیدی این زمینه‌ها. هدف اصلی دوره، آشنایی با جریان‌ها نقد هنری‌ست که در مسیر مدرنیسم سویی نظری هنر و ادبیات انتقادی آن‌را شکل داده‌اند. هم‌چنین در این دوره به نقد هنری در ایران نیز می‌پردازیم و با خواندن و بحث بر سر منتقد‌های هنری برجسته‌ی جریان هنر نوگرای ایران، می‌کوشیم نگاهی به سویی نظری هنر در ایران داشته باشیم. هم‌چنین، در این دوره با بررسی شماری از روی‌کردهای نقد هنری امروز امکان استفاده‌ی عملی از این دیدگاه‌های تئوریک را برای واکاوی، تفسیر، و ارزیابی تصویر فراهم کنیم. در پایان، شیوه‌های مختلف نوشتن درباره‌ی هنر در بستری کارگاهی در کانون توجه کلاس قرار خواهد گرفت.

ترم پاییز: روش‌شناسی‌های نقد هنر مدرن و پسامدرن

ترم زمستان: نقد هنری در ایران

ترم بهار: کارگاه نقد هنرهای دیداری

هنر، تکنولوژی، و نظریه‌های علمی: از مدرنیسم تا پسااینترنت

حسین ایالتی | سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ (در سه ترم)

مجموعه درس‌گفتارهای «هنر، تکنولوژی، و نظریه‌های علمی» می‌کوشد تا نقش محوری رسانه‌ها، ماشین‌ها، ابزارها، و ایده‌های علمی مدرن را در هنر سده‌ی بیستم و بیست‌ویکم مرور کند. از اختراع سینما تا کامپیوتر، و از دوربین‌های مداربسته تا دژن‌ها، هنر همواره پذیرای تکنولوژی‌های مدرن بوده است اما تنها چند سال است که این تجربه‌گری‌ها در مرکز توجه تاریخ و نظریه‌ی هنر قرار گرفته‌اند. این درس‌گفتارها در ترم بهار بر درون‌مایه‌ای متمرکز خواهد بود که بخش مهمی از هنر امروز بر پایه‌های آن استوار است. عصر داده‌های دیجیتال سرنوشت جهان تصویر و فرهنگ دیداری ما را برای همیشه دگرگون کرد. در این ترم تلاش می‌کنیم تا این دگرگونی در تکنولوژی تصویر را از نخستین درگیری‌های هنرمند‌ها با زیباشناسی دیجیتال و نت‌آرت تا دغدغه‌های امروزی پیرامون سیاست‌های هویتی و نظارتی پی‌گیری کنیم.

ترم پاییز: مدرنیسم، ماشین‌ها، و آینده‌ی مکانیکی: فوتوریسم تا فلاکسس

ترم زمستان: سیستم‌های پیچیده: هنر محاسبه‌ای و مفهومی در دهه‌های شصت و هفتاد

ترم بهار: عصر داده‌های دیجیتال: از نت‌آرت تا پساانسان

تاریخ هنر مدرن | تاریخ هنر سده‌ی ۱۹

نقاشی مدرن اروپا در سده‌ی نوزدهم

محمدرضا میرزایی | زمستان ۱۴۰۰

مجموعه درس گفتارهای «نقاشی مدرن در اروپا» می‌کوشد تا زمینه‌های شکل‌گیری و ویژگی‌های نقاشی مدرن در اروپا را بررسی کند. در این دوره با در نظر گرفتن تعریف بریونی فر مورخ هنر بریتانیایی از هنر مدرن که آن را «هنر تفاوت» و یا شکلی از تفاوت می‌داند، به چگونگی شکل‌گیری چنین کیفیتی در کارهای نقاش‌های مهم سده‌ی نوزدهم خواهیم پرداخت که در انتخاب موضوع و رفتار نقاشانه و زمینه‌ی نمایش نقاشی‌ها نمود پیدا می‌کند. «علیه و برای آکادمی»، «ظهور آوانگاردها» و «امپرسیونیسم و پس از آن» عنوان‌های کلی سر فصل‌های این دوره هستند که با محور قرار دادن شیوه‌ی کار نقاش‌های برجسته‌ی سده‌ی نوزدهم مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

--

تاریخ هنر و امر اجتماعی

کنش اجتماعی در هنر امروز

نسترن صابری | تابستان ۱۴۰۰

مجموعه درس گفتارهای «کنش اجتماعی در هنر امروز» به رابطه‌ی هنر با جامعه و امر اجتماعی از نیمه‌ی سده‌ی بیستم تا امروز می‌پردازد. میراث دادا و فوتوریسم نسبت هنر با زندگی روزمره و کردار اجتماعی را دگرگون کرد و از ابتدای دهه‌ی ۱۹۶۰ میلادی جریان‌هایی چون فلوکسوس و هپنینگ با شتاب و ریتمی تازه نسبت هنر و جامعه را به مرکز توجه آوردند. اما هنر اجتماعی از آن سال‌ها تا به امروز کثرت، تنوع، و دامنه‌ی بیش‌تری یافته است و عنوان‌هایی تازه نیز برای نام‌گذاری این کردارها پیش‌نهاد شده‌اند: هنر متعهد به اجتماع، هنر مداخله‌گر، هنر مشارکتی، هنر اجتماع‌محور، و مانند این‌ها، نمونه‌هایی‌اند که برخی از نظریه‌پردازها از آن‌ها زیر نام کلی‌تر «چرخش اجتماعی» یاد می‌کنند. در این ترم از سرگذشت و زمینه‌ی تاریخی ظهور این جریان‌ها خواهیم گفت و با به بحث گذاشتن رویکردهای متفاوت به کنش اجتماعی در هنر، امکان‌ها، کثرت‌ها، و تعارض‌های این جریان‌های هنری را مرور خواهیم کرد.

--

تاریخ زیبایی‌شناسی و نظریه‌های هنر

هنر و نظریه‌های رسانه

پرنیان فردوسی | تابستان ۱۴۰۰

هدف درس گفتارهای «هنر و نظریه‌های رسانه»، درک «هنر رسانه‌ای نو» از جای‌گاه اندیشه‌های علوم ارتباطات و پژوهش‌های فرهنگی‌ست. پیش‌رفت‌های تکنولوژی از نیمه‌ی سده‌ی بیستم امکانات بیانی تازه‌ای را به هنر افزوده است و این سبب شده تا شاخه‌ای مجزا به نام «هنر رسانه‌ای» شکل بگیرد. در این مجموعه درس گفتار، امکانات رسانه‌ای هنر را با در نظر گرفتن ویژگی‌های رسانه هم‌چون میان‌کنشی (تعاملی) و زمان‌مند بودن، و در شاخه‌هایی از هنر چون عکاسی، ویدیو، ساوند، و تصویر دیجیتال مرور خواهیم کرد.

--

تاریخ هنر اروپا و آمریکا | تاریخ هنر مدرن

تاریخ هنر آمریکا

علی رضا صحاف زاده | سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ (در سه ترم)

مجموعه درس گفتارهای «تاریخ هنر آمریکا»، مروری دارد بر هنر ایالات متحد از پایان سده‌ی هژدهم تا امروز و می‌کوشد پیوندهای بین هنر و جامعه‌ی این کشور را از منظری تاریخی درک کند. در این مجموعه از سخنرانی‌ها، هنر نخستین جمهوری دموکراتیک مدرن و چالش‌های پرشمار آن، از جنگ داخلی گرفته تا بحران اقتصادی دهه‌ی سی، جنگ سرد، جهان‌گری، و نسبت آن‌ها با مدرنیسم و پست‌مدرنیسم سنجیده می‌شود. در پایان این مجموعه از درس گفتارها، می‌توانیم امکان‌ها و محدودیت‌های تحلیل هنر یک کشور در چارچوب ملی را در گفتار هنر ترامپ امروز بسنجیم.

ترم پاییز: در غرب مدرنیته: تصویر انقلاب آمریکا
ترم زمستان: مدرنیسم و دیالکتیک آتلانتیک: ایده‌ی هنر ملی
ترم بهار: فریادی در خیابان: پست‌مدرنیسم و جهان‌گری

--

تاریخ فیلم، ویدیو، انیمیشن

هنر، تکنولوژی، و نظریه‌های علمی:

از مدرنیسم تا پسااینترنت

حسین ایالتی | سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ (در سه ترم)

مجموعه درس گفتارهای «هنر، تکنولوژی، و نظریه‌های علمی» می‌کوشد تا نقش محوری رسانه‌ها، ماشین‌ها، ابزارها، و ایده‌های علمی مدرن را در هنر سده‌ی بیستم و بیست‌ویکم مرور کند. از اختراع سینما تا کامپیوتر، و از دوربین‌های مداربسته تا دُرُن‌ها، هنر همواره پذیرای تکنولوژی‌های مدرن بوده است اما تنها چند سال است که این تجربه‌گری‌ها در مرکز توجه تاریخ و نظریه‌ی هنر قرار گرفته‌اند. در این دوره تلاش می‌کنیم تا جریان اصلی هنر مدرن هم‌چون دادا، هنر مفهومی، و هنر دیجیتال را از دریچه‌ی رابطه‌ی آن‌ها با نظریه‌های علمی و پیش‌رفت تکنولوژی واکاوی کنیم؛ چه آن‌جا که تکنولوژی در نقش رسانه‌ای هنری به کار رفته است و چه در جایی که هنرمندها به دگرگونی جهان به واسطه‌ی تکنولوژی واکنش نشان داده‌اند.

ترم پاییز: مدرنیسم، ماشین‌ها، و آینده‌ی مکانیکی: فوتوریسم تا فلاکسس
ترم زمستان: سیستم‌های پیچیده: هنر محاسبه‌ای و مفهومی در دهه‌ی شصت و هفتاد
ترم بهار: عصر داده‌های دیجیتال: از نت‌آرت تا نظارت انبوه

--

تاریخ نقد و تاریخ‌نگاری هنر

نقد هنری و نظریه‌های انتقادی

میلاد رستمی | سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ (در سه ترم)

مجموعه درس گفتارهای «نقد هنری و نظریه‌های انتقادی»، مروری است بر مهم‌ترین دگرگونی‌ها و روش‌شناسی نقد هنری و تاریخ‌نگاری در سده‌ی بیستم، با تکیه بر شماری از متن‌ها و نظریه‌پردازهای کلیدی این زمینه‌ها، هدف اصلی دوره، آشنایی با جریان‌هایی است چون نقد فرمالیستی، نقد نو، نقد جامعه‌گرا، نقد روانکاوانه، نقد ساختارگرایانه، نقد فمینیستی، نقد پسااستعماری و دیگر نظریه‌ها و روش‌شناسی‌های نقد هنری، هم‌چنین، در این دوره با بررسی شماری از

روی کردهای نقد هنری امروز می‌کوشیم امکان استفاده‌ی عملی از این دیدگاه‌های تئوریک را برای واکاوی، تفسیر، و ارزیابی تصویری فراهم کنیم، در پایان، شیوه‌های مختلف نوشتن درباره‌ی هنر در قالب نقد، مقاله‌ی دانش‌گاهی، و متن کاتالگ یا بروشور نمایش‌گاه در بستری کارگاهی در کانون توجه کلاس قرار خواهد گرفت.

ترم پاییز: روش‌شناسی‌های نقد هنری مدرن

ترم زمستان: روی کردهای نقد هنر امروز

ترم بهار: کارگاه نقد هنرهای دیداری